

Referanser: BM 7/22

Arkivsak: 22/00477-9

Saksdokumenter:

Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner

KM-sak Kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner

Kirkens tjeneste på samfunnsinstitusjoner

Sammendrag

Endringer på tros- og livssynsfeltet og endrede relasjoner mellom staten og Den norske kirke, innebærer et behov for en helhetlig gjennomtenkning og vurdering av kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjonene, forstått i denne saken som helsesektoren, kriminalomsorgen, Forsvaret og universitets- og høgskolesektoren. I den forbindelse forbereder Kirkerådet en sak om kirkens videre strategi for denne tjenesten til Kirkemøtet. Bispemøtet bes om å diskutere og komme med en tilbakemelding og innspill til saken slik den nå foreligger.

Saksutredningen fra Kirkerådet ligger vedlagt, samt utredningen «Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner».

Kirkelig personell ved samfunnsinstitusjonene har ulike arbeidsgivere og rammer for sin tjeneste. Biskopene har tilsyn også for disse, og kan gjennom tilsynet bidra til gode rammer for oppfølgingen.

Forslag til vedtak

Bispemøtet har drøftet kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner med utgangspunkt i Nils Terje Lundes utredning «Kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner» og sak til Kirkemøtet.

Bispemøtet gir sin tilslutning til forslag til vedtak i saken til Kirkemøtet.

Kirken skal være til stede for mennesker i ulike livssituasjoner. Tjenesten ved samfunnsinstitusjoner er en sentral del av oppdraget som landsdekkende folkekirke.

Kirkemøtet vil:

- *fortsatt prioritere kirkens tjeneste på samfunnsinstitusjoner*
- *at tjenesten i samfunnsinstitusjonene skal ivareta det enkelte menneskets tros- og livssynsmessige integritet*
- *at tjenesten ved samfunnsinstitusjoner skal sees i sammenheng med lokalkirkens arbeid*
- *at Den norske kirkes skal ha en helhetlig nasjonal ledelse av tjenesten på samfunnsinstitusjoner*
- *videreutvikle dialogen om et relevant og tilpasset tros- og livssynstilbud i de ulike samfunnsinstitusjonene.*

Bispemøtet har særlig drøftet hvordan helhetlig nasjonal ledelse og tilsyn av tjenesten kan organiseres. Bispemøtet vil i den sammenheng uttale følgende:

-
-

Saksorientering

Bakgrunn

Denne saken omfatter kirkens tjeneste ved samfunnsinstitusjoner, forstått i denne saken som helsesektoren, kriminalomsorgen, Forsvaret og universitets- og høgskolesektoren. Den omfatter både prester, diakoner, kantorer, kirketjenere og frivillige medarbeidere. Saken har flere aspekter, bl.a. organisering og økonomi, men det er i denne omgang kun strategi som skal behandles.

Saken kan sees i sammenheng med Bispemøtets samtale i februar 2022 med spesialprestene fra disse samfunnsinstitusjonene (BM 7/22), der det i vedtaket bl.a. står at Bispemøtet merker seg at *«tjenesten til spesialprester og diakoner ved offentlige institusjoner er en viktig del av Den norske kirkes tjeneste og oppdrag. Bispemøtet vil uttrykke anerkjennelse for deres kompetanse og tjeneste. Den er spesielt viktig i en tid der det norske samfunnet blir stadig mer pluralistisk og rommer et mangfold av tros- og livssyn. Biskopene vil understreke betydningen av at institusjonene fortsatt legger til rette for at retten til trosutøvelse ivaretas. Det er viktig å styrke bevisstheten om at vi har et livssynsåpent samfunn til forskjell fra et livssynsnøytralt samfunn»*.

Det kirkelige personellet, hovedsakelig prester og diakoner, ved samfunnsinstitusjonene har ulike arbeidsgivere. Fengselsprestene, studentprester ved offentlige universitet og høyskoler og noen sykehjemsprester er ansatt med bispedømmerådet som arbeidsgiver, mens sykehusprester og -diakoner er ansatt i helseforetakene og feltprester er ansatt i Forsvaret. I tillegg kommer de som er ansatt i private institusjoner.

Biskopen har tilsynsansvar for alle kirkelige medarbeidere, og særlig med de vigslede, uavhengig av arbeidsgiveransvar. Biskopene inviterer årlig til fag- og tilsynssamlinger prester og diakoner i samfunnsinstitusjoner i bispedømmet. Mange steder inviteres de også til fagsamlinger i det prostiet institusjonen er lokalisert. Tilsynet gir en ramme for oppfølging og ledelse fra kirkens side. I dag har Oslo biskop nasjonalt tilsynsansvar med prestene ansatt i Forsvaret, men preses har en koordinerende rolle for fengselspresttjenesten opp mot Kriminalomsorgen. Det kan tenkes en liknende modell også for de andre tjenestene. Samtidig er det viktig å understreke relasjonen til biskop og bispedømme regionalt, med tanke på sammenhengen mellom tjenesten ved institusjonene og tilhørighet og samarbeid med lokalkirken.

En faglig utredning om feltet ble utført for Kirkerådet av Nils Terje Lunde, nestkommanderende i Forsvarets Tros- og livssynskorps, høsten 2022. I den understrekes det at selv om statskirkeordningen er opphevet har kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjonene fortsatt en sterk samfunnsmessig legitimitet, forankret både politisk, juridisk og kulturelt. Fra et kirkelig perspektiv er legitimiteten både knyttet til kategorialtjeneste for kirkens medlemmer, til kirkens samfunnsmessige ansvar, så vel som til et strategisk og dynamisk folkekirkeperspektiv. Utredningen redegjør for ulike perspektiv og utfordringer, og kommer på grunnlag av analysen og drøftingen med følgende anbefalinger:

- Initiativ til dialog opp mot sentrale politiske myndigheter, så vel som opp mot ledelsen i de ulike samfunnssektorene, for å tematisere hvordan det kan utvikles et relevant og tilpasset tros- og livssynstilbud i de ulike samfunnsinstitusjonene.
- En nærmere vurdering av den profesjonsmessige sammensetningen innenfor kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner.
- En gjennomgang av tilsynsordninger for tjenestene, herunder nærmere vurdering av muligheten for koordinering over bispedømmegrensene gjennom en ordning med koordinerende biskop for kirkelig tjeneste i helsesektoren og universitets- og høgskolesektoren.
- En nærmere vurdering av organiseringen av tjenesten i Kriminalomsorgen og universitets- og høgskolesektoren som landsomfattende strukturer i rammen av rettssubjektet Den norske kirke.
- Utvikling av konsept for samarbeidsavtaler mellom Den norske kirke og samfunnsinstitusjonene på bakgrunn av samarbeidsavtale mellom Forsvaret og Den norske kirke og avtaler innenfor universitets- og høgskolesektoren.
- Opprettelse av faggrupper som favner alt kirkelig personell som tjenestegjør i den enkelte samfunnssektor, uavhengig av fagforeningstilhørighet og tilsetningsforhold. Det vil være naturlig at slike faggrupper får en sentral rolle i den videre oppfølging av anbefalingene i denne utredningen.
- Utvikle systemer for synliggjøring og implementering av kompetanse fra de kirkelige tjenestene i samfunnsinstitusjonene til tjenesten i Den norske kirke for øvrig.
- Etablere ordninger for å sikre oppdatert praksiskompetanse mellom menighet og institusjon.

Saksutredningen fra Kirkerådet redegjør kort for bakgrunn og historie, samt omfang og organisering av Den norske kirkes tjeneste ved samfunnsinstitusjoner. Det legges så fram en mulig strategi for dette arbeidet, som er samlet i følgende punkter i forslag til vedtak:

Kirkemøtet vil:

- fortsatt prioritere kirkens tjeneste på samfunnsinstitusjoner
- at tjenesten i samfunnsinstitusjonene skal ivareta det enkelte menneskets tros- og livssynsmessige integritet
- at tjenesten ved samfunnsinstitusjoner skal sees i sammenheng med lokalkirkens arbeid
- at Den norske kirkes skal ha en helhetlig nasjonal ledelse av tjenesten på samfunnsinstitusjoner
- videreutvikle dialogen om et relevant og tilpasset tros- og livssynstilbud i de ulike samfunnsinstitusjonene.

Siste del av saksutredningen er en utdyping av disse punktene.

Saken fra Kirkerådet er forelagt Presteforeningen, Diakonforbundet og TeoLOGene for uttalelse, hvor de to første har gitt innspill. Bispemøtet bes om å gi innspill til strategien slik den er foreslått, og det er kanskje særlig strekpunkt 3 og 4 Bispemøtet bør se på. Det ønskes også en tilbakemelding om det er andre ting Bispemøtet mener Kirkemøtet bør diskutere.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Skriv inn teksten her